

IZVJEŠTAJ
o stanju u sektoru osiguranja
Republike Srpske
za period od 01.01.2011. do 30.06.2011. godine

Broj: UO-16/11

Datum: 26. avgust 2011. godine

Banja Luka, avgust 2011. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1. ZAKONODAVNI OKVIR ZA TRŽIŠTE OSIGURANJA U REPUBLICI SRPSKOJ	4
2. UČESNICI NA TRŽIŠTU OSIGURANJA	5
2.1. Društva za osiguranje	5
2.1.1. Vlasnička struktura	5
2.1.2. Ljudski resursi	6
2.2. Posrednici u osiguranju	7
2.3. Zaštitni fond Republike Srpske	7
2.4. Ombudsman u osiguranju - zaštita potrošača	8
3. PORTFELJ OSIGURANJA	9
3.1. Obračunata premija	9
3.2. Struktura premije	11
3.3. Tržišno učešće	13
4. RJEŠAVANJE ODŠTETNIH ZAHTJEVA	15
4.1. Životno osiguranje	15
4.2. Neživotno osiguranje	15
5. BILANSNA SUMA I BILANSNA STRUKTURA	18
5.1. Bilans stanja	19
5.2. Bilans uspjeha	25
6. POKAZATELJI POSLOVANJA	28
○ ZAKLJUČAK	30

UVOD

Tržište osiguranja u Republici Srpskoj u institucionalnom smislu obuhvata:

- 11 društava za osiguranje iz Republike Srpske
- 9 filijala društava za osiguranje iz Federacije Bosne i Hercegovine koje posluju u Republici Srpskoj,
- Ombudsman u osiguranju i
- Zaštitni fond Republike Srpske.

Regulatornu i nadzornu ulogu na tržištu osiguranja ima Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija).

U prvoj polovini 2011. godine u Republici Srpskoj 11 društava za osiguranje ostvarilo je obračunatu premiju od 62,9 miliona KM. Ukupna poslovna aktiva sektora osiguranja iznosila je na dan 30.06.2011. godine 250,7 miliona KM. Sa ukupnim neto dobitkom (uključujući i dobitke direktno u kapitalu) od 7,2 miliona KM je poslovalo 9 društava za osiguranje, a gubitak od 3,1 miliona KM (uključujući i gubitke direktno u kapitalu) iskazala su 2 društva. U ovoj djelatnosti bilo je zaposleno 1.207 radnika.

Izveštaj o stanju u sektoru osiguranja u Republici Srpskoj za 01.01.-30.06.2011. godine, je pripremljen na osnovu analize dostavljenih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za prvo polugodište 2011. godine, prikupljenih statističkih i drugih podataka i provedenog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, a u skladu sa članom 9. Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 01/06,64/06, 74/10).

1. ZAKONODAVNI OKVIR ZA TRŽIŠTE OSIGURANJA U REPUBLICI SRPSKOJ

Društva za osiguranje u Republici Srpskoj u svom poslovanju primjenjuju više različitih sistemskih propisa, što predstavlja osnovni zakonodavni okvir, kako za njihovo funkcionisanje, tako i za provođenje nadzora.

Nadzor finansijskih usluga osiguranja, koji u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, vrši Agencija, je specifičan i prilagođen pravilima osiguravajuće struke, pa se kao takav smatra primarnim nadzorom u osiguranju, ali zbog ukupnog korporativnog i finansijskog statusa društava za osiguranje ovaj nadzor se upotpunjuje i drugim aspektima nadzora u RS, koji vrše druge nadzorne institucije.

Pomenuti zakonodavni okvir tržišta osiguranja u Republici Srpskoj činili su slijedeći propisi:

1. Zakon o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 01/06, 64/06 i 74/10),
2. Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“ broj: 102/09),
3. Zakon o posredovanju u osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 64/06 i 106/09),
4. Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“ broj: 127/08, izmjene 58/09),
5. Zakon o računovodstvu i reviziji RS („Službeni glasnik RS“ broj: 36/09 i 52/11),
6. Zakon o tržištu hartija od vrijednosti („Službeni glasnik RS“ broj: 92/06, izmjene 34/09),
7. Zakon o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 03/96, 39/03, 74/04),
8. Zakon o Agenciji za osiguranje u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 12/04),
9. Podzakonski propisi koje je Agencija usvojila na osnovu zakona iz oblasti osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

Pored toga, Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, nadležnost u ovoj oblasti povjerena je Agenciji koja je usvojila potrebne podzakonske akte za funkcionisanje ove vrste fondova. U Republici Srpskoj još nije uspostavljen nijedan dobrovoljni penzijski fond.

Samim zakonom, a i podzakonskim aktima Agencije, uvedena su pravila i standardi poslovanja društava za osiguranje. Društva su obavezana da ispunjavaju kapitalne zahtjeve i poštuju pravila solventnosti i likvidnosti. Propisana su pravila i minimalni standardi za obračun tehničkih rezervi društava za osiguranje, za koje se mora obezbijediti adekvatno kvantitativno i kvalitativno pokriće u imovini, pravila za zaštitu potrošača, za izvještavanje, minimalni standardi računovodstvene revizije, kao i sadržaji računovodstvenih, revizorskih i aktuarskih izvještaja.

2. UČESNICI NA TRŽIŠTU OSIGURANJA

2.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske je u prvoj polovini 2011. godine poslovalo 11 društava za osiguranje, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i većinskom vlasništvu nad osnovnim kapitalom, predstavljena u narednoj tabeli:

Tabela broj 1: Društva za osiguranje

R.br.	NAZIV DRUŠTVA	SJEDIŠTE	VEĆINSKO VLASNIŠTVO
NEŽIVOTNO OSIGURANJE			
1.	Bobar osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
2.	d.d. Brčko-gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje a.d.	Milići	domaće
4.	Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
5.	Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
6.	Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
7.	Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	domaće
8.	Triglav Krajina Kopaonik a.d.o.	Banja Luka	strano
KOMPOZITNA DRUŠTVA (ŽIVOTNO I NEŽIVOTNO OSIGURANJE)			
9.	Jahorina osiguranje a.d.	Pale	strano
10.	Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
11.	Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	strano

Izvor: Registri Agencije

Od 11 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, 8 društava je obavljalo isključivo poslove neživotnog osiguranja.

Sa stanjem na dan 30.06.2011. godine na području RS posluje 9 filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok 5 društava iz RS ima dozvolu za filijale u FBiH, a što obezbjeđuje funkcionisanje jedinstvenog ekonomskog prostora BiH u djelatnosti osiguranja.

2.1.1. Vlasnička struktura

Prema strukturi vlasništva nad osnovnim kapitalom, u prvom polugodištu 2011. godine 7 društava je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok su 4 društva za osiguranje bila u većinskom inostranom vlasništvu.

U narednoj tabeli daje se pregled vlasničke stukture u društvima za osiguranje:

Tabela broj 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje na 30.06.2011. godine

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu (%)	Učešće u ukupnoj poslovnoj aktivi (%)	Učešće u bruto fakturisanj premiji (%)
Većinsko domaće privatno vlasništvo	6	58,35	45,99	48,87
Većinsko domaće državno vlasništvo	1	6,36	7,16	5,19
Većinsko strano vlasništvo	4	35,29	46,86	45,93
Ukupno	11	100	100	100

Izvor: Izvještaji društava

Državno vlasništvo nad osnovnim kapitalom, prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti-knjizi akcionara, postoji u Krajina osiguranju a.d, i to u procentu od 70,45% (obične akcije) i Osiguranju Aura a.d. Banja Luka (prioritetne akcije) u procentu od 49,95%. U ostalim društvima nema državnog vlasništva u strukturi kapitala, ali u Jahorina osiguranju a.d. je evidentirana državna imovina (građevinski objekti) koju ovo društvo koristi, a što je knjiženo u vanbilansnoj evidenciji društva.

2.1.2. Ljudski resursi

Na dan 30.06.2011. godine u sektoru osiguranja Republike Srpske bilo je zaposleno ukupno 1.373 radnika, i to u društvima za osiguranje iz Republike Srpske 1.207 radnika i filijalama društava iz FBiH 166 radnika. U odnosu na prethodnu godinu broj zaposlenih je povećan za 158 radnika ili 13%, od toga u društvima za osiguranje iz Republike Srpske zaposleno je 113 više radnika ili 10,33% , dok je u filijalama društava iz FBiH zaposleno 45 više radnika ili 37,19%. U posljednje tri godine je na tržištu osiguranja prisutna tendencija rasta broja zaposlenih i poboljšanja kvalifikacione strukture, a što se ilustruje narednom tabelom:

Tabela broj 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 30.06.2009.		Stanje na dan 30.06.2010.		Stanje na dan 30.06.2011.		INDEKS 2011/10
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	5	0,54	3	0,27	5	0,41	166,67
PK	1	0,11	1	0,09	2	0,17	200,00
NS	6	0,65	7	0,64	4	0,33	57,14
KV	56	6,03	59	5,39	84	6,96	142,37
SSS	485	52,21	622	56,86	652	54,02	104,82
VKV	14	1,51	15	1,37	12	0,99	80,00
VŠS	104	11,19	86	7,86	106	8,78	123,26
VSS	239	25,73	281	25,69	319	26,43	113,52
MR	16	1,72	18	1,65	20	1,66	111,11
DR	3	0,32	2	0,18	3	0,25	150,00
UKUPNO	929	100	1094	100,00	1207	100,00	110,33

Izvor: Izvještaji društava

Sa stanjem na dan 30.06.2011. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije upisano je 18 lica. Uloga aktuara značajna je u smislu kontrole poslovanja društava za osiguranje u skladu sa propisima i aktuarskom strukom, te doprinosi razvoju tržišta osiguranja.

2.2. Posrednici u osiguranju

Zaključno sa 30.06.2011. godine u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije upisana su ukupno 146 zastupnika - fizička lica, 28 preduzetničkih radnji, 9 društava za zastupanje iz Republike Srpske i 5 društva za zastupanje –filijale iz FBiH.

Agencija je u izvještajnom periodu organizovala i stručni ispit potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju. U redovnom ispitnom roku stručni ispit je položilo 238 kandidata.

2.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske je uspostavljen Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti, kao posebno pravno lice, čija je nadležnost da pokriva štete koje pretrpe žrtve saobraćajnih nezgoda, koje ne mogu biti nadoknađene sistemom obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Sva društva za osiguranje koja obavljaju osiguranje od autoodgovornosti, su po zakonu članovi Zaštitnog fonda i imaju obavezu uplate doprinosa Fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji od osiguranja od autoodgovornosti.

Tabela broj 4: Prihodi Zaštitnog fonda

- u KM

Vrsta prihoda	01.01.-30.06.2010.	01.01.-30.06.2011.
Poslovni prihodi	946.274	875.060
Ostali prihodi i prihodi od kamata	278	536
Ukupno	946.552	875.596

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

U narednoj tabeli se daje pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva iz nadležnosti Zaštitnog fonda u prvoj polovini 2011. godine:

Tabela broj 5: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu na 30.06.2011. godine

Odštetni zahtjevi	30.06.2010.	30.06.2011.
1. Broj prijavljenih zahtjeva	227	195
2. Broj prenesenih iz prethodnog perioda	174	172
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	401	367
4. Broj odbijenih zahtjeva	46	48
5. Broj obrađenih zahtjeva bez odbijenih	184	144
6. Broj isplaćenih zahtjeva	178	142
7. Iznos isplaćenih zahtjeva (KM)	628.752	397.836

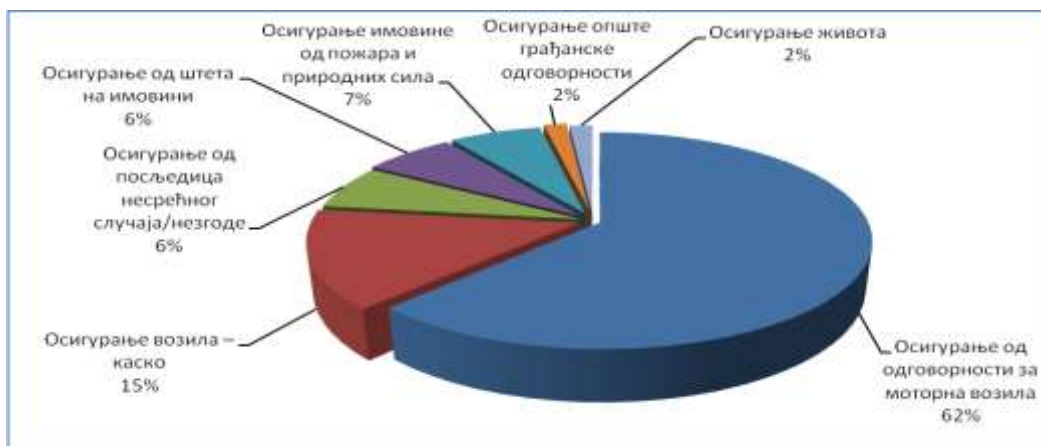
Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

2.4. Ombudsman u osiguranju - zaštita potrošača

Agencija se zaštitom potrošača bavila neposredno i preko Ombudsmana u osiguranju.

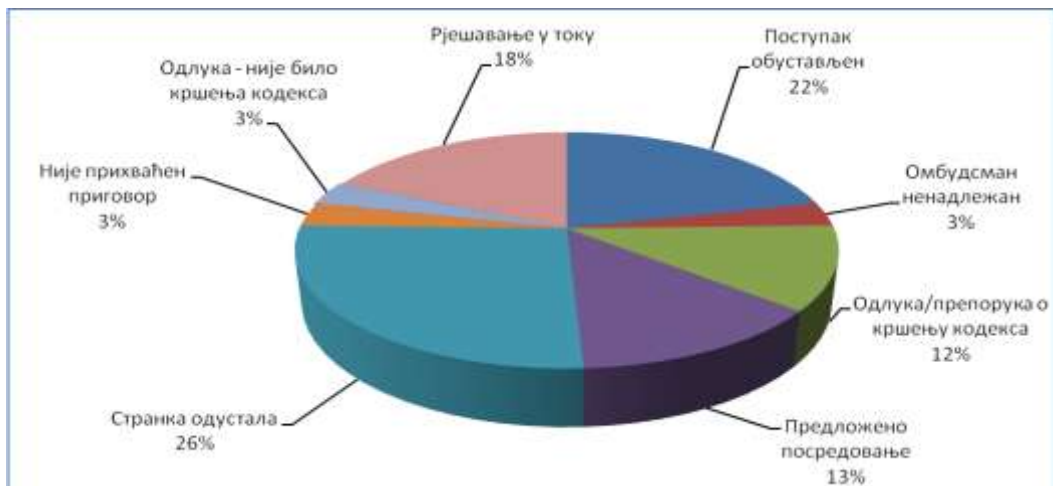
Kancelarija Ombudsmana u osiguranju osnovana je, kao samostalna organizaciona jedinica pri Agenciji, sa ciljem zaštite legitimnih prava i interesa osiguranika, korisnika osiguranja i trećih oštećenih lica u slučaju spornih odnosa, nastalih iz osnova osiguranja sa društvima za osiguranje i rješavanja sporova vansudskim putem.

U periodu 01.01. do 30.06.2011. godine Kancelarija Ombudsmana zaprimila je 61 predmet. U narednim grafikonima data je struktura prigovora po vrstama osiguranja i načinu rješavanja.

Izvor: Baza podataka Agencije

Grafikon broj 1: Struktura prigovora po vrstama osiguranja

Izvor: Baza podataka Agencije

Grafikon broj 2: Struktura rješavanja po prigovorima

Detaljniji podaci o radu Ombudsmana u osiguranju se nalaze u Izvještaju o radu Agencije za 30.06.2011. godine.

3. PORTFELJ OSIGURANJA

3.1. Obračunata premija

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, uključujući i filijale iz FBiH, u prvoj polovini 2011. godine je iznosila 72.913.429 KM, odnosno veća je za 6.049.574 KM ili 9% u odnosu na isti period prethodne godine.

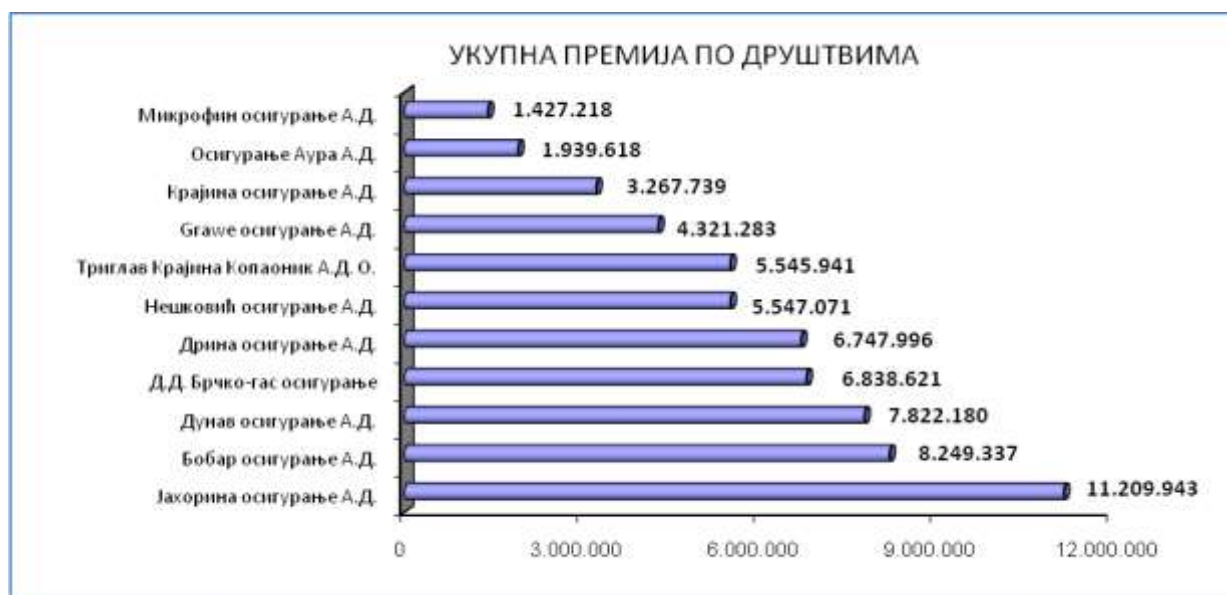
Društva za osiguranje iz RS su ostvarila premiju u iznosu od 62.916.945 KM ili 86,29% od ukupne premije. Obračunata premija veća je za 4.441.159 KM ili 7,59% u odnosu na prethodnu godinu. Na teritoriji FBiH ova društva su, putem filijala, ostvarila premiju u iznosu od 4.934.101 KM ili 7,84% od ukupne obračunate premije.

U nastavku se daje pregled obračunate premije po društvima za osiguranje iz RS:

Tabela broj 6: Obračunate premije po društvima u periodu 2009-2011. godina - u KM

R.b.	NAZIV DRUŠTVA	I-VI 2009. OBRAČUNATA PREMIJA U KM	%	I-VI 2010. OBRAČUNATA PREMIJA U KM	%	I-VI 2011. OBRAČUNATA PREMIJA U KM	%	INDEKS 2011/10
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1	Bobar osiguranje A.D.	9.472.010	16,70%	7.744.109	13,24%	8.249.337	13,11%	106,52
2	D.D. Brčko-gas osiguranje	4.386.435	7,73%	5.482.517	9,38%	6.838.621	10,87%	124,74
3	Grawe osiguranje A.D.	9.140	0,02%	8.930	0,02%	10.185	0,02%	114,06
4	Drina osiguranje A.D.	5.623.682	9,92%	6.215.850	10,63%	6.747.996	10,73%	108,56
5	Dunav osiguranje A.D.	9.125.015	16,09%	8.124.451	13,89%	7.709.037	12,25%	94,89
6	Jahorina osiguranje A.D.	10.107.043	17,82%	12.106.665	20,70%	10.971.474	17,44%	90,62
7	Krajina osiguranje A.D.	3.678.498	6,49%	3.297.624	5,64%	3.267.739	5,19%	99,09
8	Mikrofin osiguranje A.D.	422.848	0,75%	937.021	1,60%	1.427.218	2,27%	152,31
9	Nešković osiguranje A.D.	5.751.162	10,14%	5.351.069	9,15%	5.547.071	8,82%	103,66
10	Osiguranje Aura A.D.	857.260	1,51%	841.172	1,44%	1.939.618	3,08%	230,59
11	Triglav Krajina Kopaonik A.D.O.	3.690.923	6,51%	4.419.881	7,56%	5.545.941	8,81%	125,48
	UKUPNO NEŽIVOTNA	53.124.016	93,67%	54.529.290	93,25%	58.254.236	92,59%	106,83
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1	Grawe osiguranje A.D.	3.587.934	6,34%	3.824.379	6,54%	4.311.097	6,85%	112,73
2	Dunav osiguranje A.D.			10.827	0,02%	113.143	0,18%	1045,01
3	Jahorina osiguranje A.D.			111.290	0,19%	238.469	0,38%	214,28
	UKUPNO ŽIVOTNA	3.587.934		3.946.496	6,75%	4.662.709	7,41%	118,15
	UKUPNA PREMIJA	56.711.950	100,00%	58.475.786	100,00%	62.916.945	100,00%	107,59

Izvor: Izvještaji društava

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 3: Ostvarena premija/po društvima za osiguranje

U prvom polugodištu 2011. godine, u odnosu na isti period prethodne, osam društava je zabilježilo porast obračunate premije, dok je kod tri društva premija smanjena. Najveći procentualni rast premije kod neživotnih osiguranja su ostvarila društva: Osiguranje Aura a.d, Mikrofin osiguranje a.d. i Triglav Krajina Kopaonik a.d.o. Kada je riječ o životnom osiguranju, sva tri društva, koja imaju dozvolu za ovu vrstu osiguranja, su ostvarila povećanje premije, a najveći porast je kod Dunav osiguranje a.d.

U narednoj tabeli se daje pregled premije filijala društava iz FBiH na tržištu osiguranja u RS u prvoj polovini 2011. godine:

Tabela broj 7: Obračunate premije po filijalama društava iz FBiH 2011. godini - u KM

R.B.	FILIJALE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE IZ FBiH KOJE POSLUJU U RS	I-VI 2010. OBRACHUNATA PREMIJA U KM	%	I-VI 2011. OBRACHUNATA PREMIJA U KM	%	INDEKS 2011/10
NEŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH						
1	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.582.008,00	18,86%	661.417	6,62%	42
2	Camelija osiguranje d.d.	107.608,00	1,28%	58.637	0,59%	54
3	Croatia osiguranje d.d.	372.282,34	4,44%	409.696	4,10%	110
4	Euroherc osiguranje d.d.	1.610.498,00	19,20%	1.928.939	19,30%	120
5	Merkur BH osiguranje	62.424,40	0,74%	72.521	0,73%	116
6	Sarajevo osiguranje d.d.	573.303,97	6,83%	1.543.451	15,44%	269
7	Uniqua osiguranje d.d.	755.958,00	9,01%	1.328.899	13,29%	176
8	VGT osiguranje d.d.	1.609.796,00	19,19%	632.825	6,33%	39
9	Zovko osiguranje d.d.	143.102,15	1,71%	985.880	9,86%	689
	UKUPNO NEŽIVOTNA FBiH	6.816.981	81,27%	7.622.266	76,25%	112
ŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH						
					0,00%	
1	Croatia osiguranje d.d.	10.760,76	0,13%	15.465	0,15%	144
2	Merkur BH osiguranje	1.505.839,56	17,95%	2.064.979	20,66%	137
3	Uniqua osiguranje d.d.	54.487,61	0,65%	293.774	2,94%	539
	UKUPNO ŽIVOTNA FBiH	1.571.088	18,73%	2.374.219	23,75%	151
	UKUPNA PREMIJA FBiH	8.388.069	100,00%	9.996.484	100,00%	119

Izvor: Izvještaji filijala

Filijale društava za osiguranje iz FBiH, na teritoriji RS, su ostvarile premiju u iznosu od 9.996.484 KM, od čega se 76,25% odnosi na neživotno osiguranje, a 23,75% na životno osiguranje.

U nastavku ovog Izvještaja koristiće se isključivo podaci i pokazatelji o društvima za osiguranje iz Republike Srpske.

3.2.Struktura premije

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije prema vrstama osiguranja u periodu 30.06.2009. do 30.06.2011. godine, s tim da se kategorija „ostalo„ odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

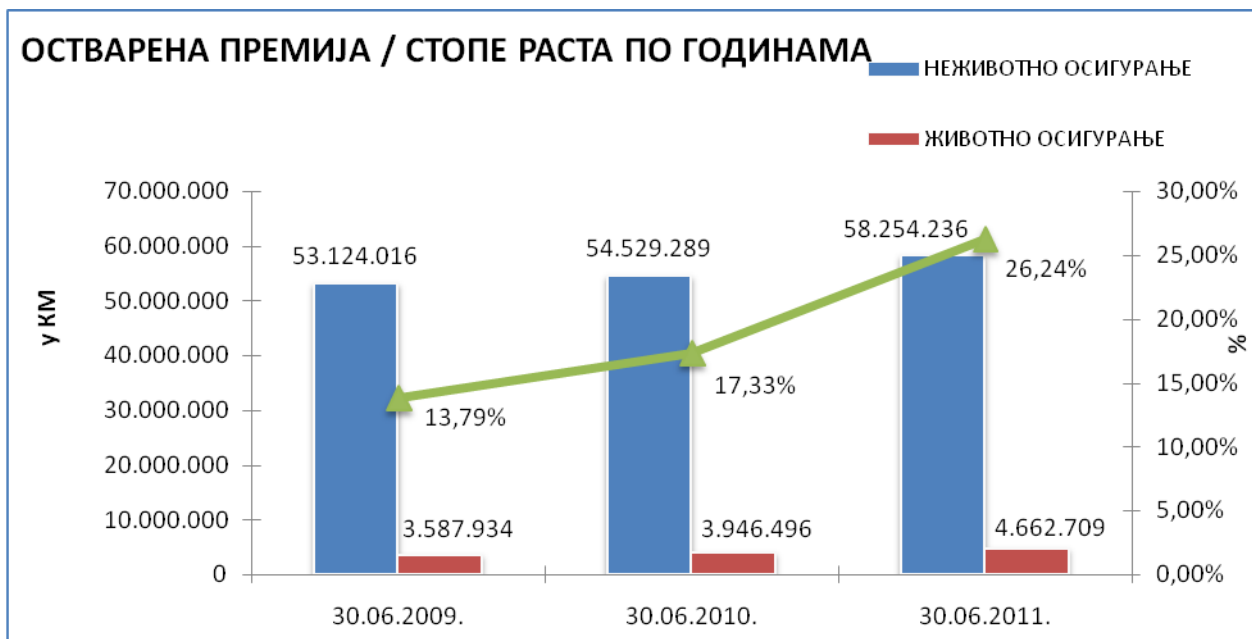
Tabela broj 8: Obračunata premija prema vrstama osiguranja - u KM

Vrsta osiguranja	30.06.2009.		30.06.2010.		30.06.2011.		Indeks 11/10
	Iznos	Udio (%)	Iznos	Udio (%)	Iznos	Udio (%)	
Osiguranje nezgode	3.579.554	6,31%	3.402.718	5,82%	3.990.148	6,34%	117,26
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	3.384.635	5,97%	4.229.744	7,23%	4.445.778	7,07%	105,11
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.944.546	5,19%	3.143.658	5,38%	3.348.407	5,32%	106,51
Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.248.698	3,97%	3.921.025	6,71%	3.208.588	5,10%	81,83
Osiguranje od odgovornosti za m/v	39.910.623	70,37%	38.945.345	66,60%	42.290.053	67,22%	108,59
Ostalo	1.055.960	1,86%	886.799	1,52%	971.262	1,54%	109,52
Ukupno neživotna	53.124.016	93,67%	54.529.289	93,25%	58.254.236	92,59%	106,83
Životno osiguranje	3.587.934	6,33%	3.946.495,66	6,75%	4.662.709	7,41%	118,15
Ukupno	56.711.950	100,00%	58.475.785	100,00%	62.916.945	100,00%	107,59

Izvor: Izvještaji društava

Životno osiguranje je, u odnosu na prethodnu godinu, ostvarilo porast obračunate premije, kako nominalno, tako i procentualno u smislu učešća u ukupno obračunatoj premiji. U proteklom petogodišnjem periodu, koliko Agencija vodi statistiku tržišta osiguranja, karakterističan je pozitivan tren bržeg rasta premije životnog od neživotnog osiguranja.

U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija strukture bruto premije u RS.

Izvor: Izveštaji društava

Grafikon broj 4: Ostvarena premija/stopa rasta po godinama

Izvor: Izveštaji društava

Grafikon broj 5: Struktura premije

Prezentovani podaci pokazuju da osiguranje od autoodgovornosti, sa učešćem u ukupnoj premiji u procentu od 67,22%, i dalje dominira, što ukazuje na nerazvijenost tržišta osiguranja Republike Srpske.

U narednoj tabeli nalaze se podaci o učešću obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji za prethodne tri godine:

Tabela broj 9: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji - u KM

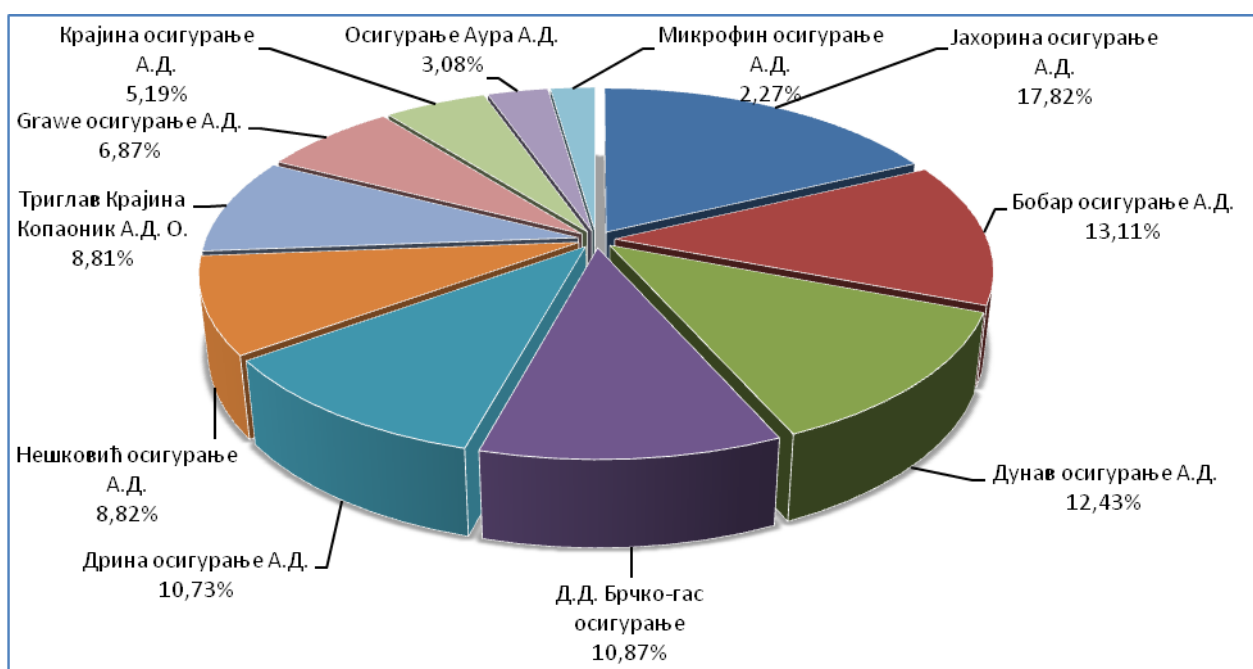
Vrsta osiguranja	30.06.2009.	Udio (%)	30.06.2010.	Udio (%)	30.06.2011.	Udio (%)	Indeks 11/10
Obavezno	43.483.046	76,67	42.357.578	72,44	46.312.734	73,61	109,34
Neobavezno	13.228.904	23,33	16.118.208	27,56	16.604.211	26,39	103,02
UKUPNO	56.711.950	100,00	58.475.786	100,00	62.916.945	100,00	107,59

Izvor: Izvještaji društava

Iz navedene tabele je vidljivo je da se u prvoj polovini 2011. godine nastavljaju pozitivne promjene u strukturi osiguranja, odnosno raste udio neobaveznih osiguranja u ukupnoj premiji.

3.3.Tržišno učešće

U narednom grafikonu dat je pregled tržišnog učešća društava za osiguranje iz RS u ukupnoj premiji:

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 6: Učešće društava na tržištu RS u periodu I-VI 2011. godine

Stepen koncentracije tržišta, dat je na sljedećem pregledu po peer grupama, a u odnosu na isti period prethodne godine se promijenio u korist društava koja imaju pojedinačno učešće na tržištu između 10 i 15%, a smanjen je kod onih od 5-10%.

Tabela broj 10: Učešće društava u ukupnoj premiji prema peer grupama

Učešće	Učešće društava u ukupnoj premiji prema peer grupama					
	30.06.2009.		30.06.2010.		30.06.2011.	
	Ukupno učešće %	Broj društava	Ukupno učešće %	Broj društava	Ukupno učešće %	Broj društava
do 5%	2,26%	2	3,04%	2	5,35%	2
5-10%	36,99%	5	38,28%	5	29,69%	4
10-15%	10,14%	1	37,79%	3	47,14%	4
preko 15%	50,61%	3	20,89%	1	17,82%	1

Izvor: Izvještaji društava

Herfindahl Hirschman-ov indeks, takođe predstavlja mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, te ako je razlika između pojedinačnih učešća u ostvarenoj premiji sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100*100 = 10.000$). U suprotnom, ukoliko bi bilo mnogo društava koja se bave osiguranjem sa srazmjerno niskim učešćem, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Za Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 se smatra da na tržištu postoji umjerena koncentracija. Herfindahl Hirschman-ov indeks u prvoj polovini 2011. godine iznosi 1.121 poen, što je u odnosu na isti period 2010. godine niže za 106 poena. Na osnovu petogodišnjeg praćenja ovog indeksa, može se konstatovati da tržište osiguranja Republike Srpske karakteriše umjerena koncentracija.

4. RJEŠAVANJE ODŠTETNIH ZAHTJEVA

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odštetnih zahtjeva, posebno za životno i neživotno osiguranje.

4.1. Životno osiguranje

Kod životnog osiguranja, evidentirano je 47 neriješenih (rezervisanih) odštetnih zahtjeva na dan 31.12.2010. godine, što uz 359 odštetnih zahtjeva prijavljenih u toku godine ukupno čini 406 odštetnih zahtjeva u prvoj polovini 2011. godine. Od ukupnog broja odštetnih zahtjeva pozitivno je riješeno 328 odštetnih zahtjeva, dok je 9 odštetnih zahtjeva odbijeno, odnosno riješeno negativno.

Saglasno navedenom, stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja, posmatrana kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva je iznosila 83%, dok je u istom periodu prethodne godine stopa efikasnosti rješavanja odštetnih zahtjeva iznosila 87,19%.

Vrijednost 328 pozitivno riješenih odštetnih zahtjeva iznosila je 756.745 KM, a neisplaćen je jedan odštetni zahtjev u iznosu od 1.600 KM, te je stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja u prvoj polovini 2011. godine iznosi 99,70%

4.2. Neživotno osiguranje

Kod neživotnog osiguranja, evidentirano je 4.506 neriješenih (rezervisanih) odštetnih zahtjeva na dan 31.12.2010. godine, pa je uz 9.823 odštetnih zahtjeva prijavljenih u toku godine u 2011. godine bilo ukupno 14.329 odštetnih zahtjeva, što je povećanje u odnosu na isti period prethodne godine od 2,58%.

U narednim tabelama dati su uporedni polugodišnji podaci za period 2009. - 2011. godine, a koji pokazuju rješavanje i isplatu odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja.

Tabela broj 11: Broj odštetnih zahtjeva u neživotnom osiguranju

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)	01.01.-30.06.2009.	01.01.-30.06.2010.	01.01.-30.06.2011.	Indeks 2011/10
Prijavljeno odštetnih zahtjeva	9.656	10.066	9.823	97,59
Neriješeni (rezervisani) odštetni zahtjevi na početku godine	3.619	3.903	4.506	115,45
Ukupno odštetnih zahtjeva	13.275	13.969	14.329	102,58

Izvor: Izvještaji društava

Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva za neživotno osiguranje prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela broj 12: Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)			01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	01.01.- 30.06.2011.	Indeks 2011/10
Ukupno riješeni odštetni zahtjevi	Pozitivno riješeni	1	8.438	8.782	8.466	96,40
	Odbijeni	2	817	990	949	95,86
Ukupno odštetnih zahtjeva		3	13.275	13.969	14.329	102,58
Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva		$4 = (1+2) / 3$	69,72%	69,95%	65,71%	

Izvor: Izvještaji društava

U 2011. godini osiguranicima je po osnovu pozitivno riješenih odštetnih zahtjeva isplaćeno 17.849.788 KM¹, što u odnosu na isti period 2010. godine, kada je ukupna suma isplaćenih odštetnih zahtjeva iznosila 17.536.005 KM, predstavlja povećanje od 1,79%.

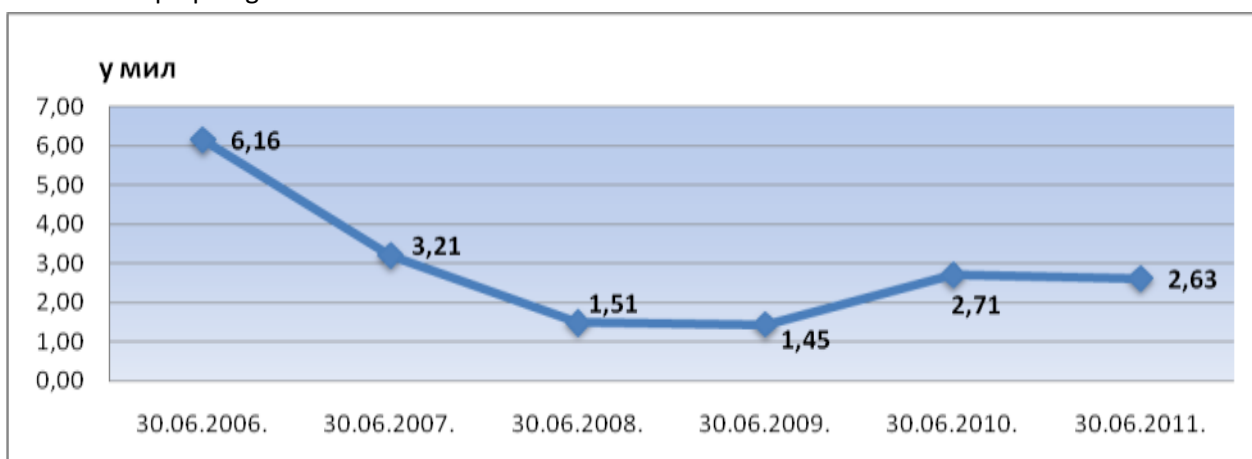
Prosječna stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva, posmatrana kao odnos broja isplaćenih i ukupnog broja pozitivno riješenih zahtjeva prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela broj 13: Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)			01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	01.01.- 30.06.2011.	Indeks 2011/10
Ukupno pozitivno riješeni odštetni zahtjevi	Neisplaćeni odštetni zahtjevi prenijeti iz prethodnog perioda	1	197	339	389	114,75
	Pozitivno riješeni u tekućem periodu	2	8.438	8.782	8.466	96,40
Ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi		3	7.976	7.966	7.745	97,23
Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva		$4 = 3 / (1+2)$	92,37%	87,34%	87,46%	

Izvor: Izvještaji društava

U narednom grafičkom prikazu je predstavljeno kretanje vrijednosti riješenih, a neisplaćenih odštetnih zahtjeva posmatrano od stanja zatečenog u 2006. godini do kraja prve polovine 2011. godine, posmatranih po polugodištima.

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 7: Neisplaćeni odštetni zahtjevi

¹ U ovom iznosu sadržano je i 8.520 KM po osnovu rente, iskazane kod 1 društva za neživotno osiguranje.

Na dan 30.06.2011. godine iznos neisplaćenih odštetnih zahtjeva je bio 2,63 miliona KM. Agencija je u prvom polugodištu 2011. godine vršila kontinuirani nadzor nad rješavanjem i isplatom odštetnih zahtjeva u propisanim rokovima, te preduzimala predviđene nadzorne mjere. U ukupnom iznosu neisplaćenih šteta, dominiraju štete kod dva društva za osiguranje.

U narednoj tabeli dat je pregled stope efikasnosti u rješavanju i isplati odštetnih zahtjeva po društvima za osiguranje:

Tabela broj 14: Stopa efikasnosti u rješavanju i isplati odštetnih zahtjeva društava

Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva		Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva	
	30.06.2010.	30.06.2011.	30.06.2010.	30.06.2011.
Bobar osiguranje A.D.	65,93%	62,79%	61,50%	76,30%
D.D. Brčko-gas osiguranje	74,08%	66,21%	100,00%	100,00%
Grawe osiguranje a.d.	87,19%	83,50%	100,00%	100,00%
Drina osiguranje A.D.	78,64%	77,96%	100,00%	95,07%
Dunav osiguranje A.D.	74,74%	69,78%	88,96%	90,16%
Jahorina osiguranje A.D.	69,49%	64,10%	96,80%	89,74%
Krajina osiguranje A.D.	75,19%	52,15%	83,18%	57,30%
Mikrofin osiguranje A.D.	83,78%	90,24%	100,00%	100%
Nešković osiguranje A.D.	63,00%	64,77%	99,30%	93,11%
Osiguranje Aura A.D.	56,57%	69,71%	85,92%	100,00%
Triglav Krajina Kopaonik osiguranje A.D. za osiguranje	54,11%	63,88%	96,09%	92,09%
UKUPNO:	69,95%	66,18%	87,34%	87,86%

Izvor: Izvještaji društava

U odnosu na isti period prethodne godine, u 2011. godini stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva smanjena, dok je stopa efikasnosti u isplati zadržana na istom nivou. Postoje značajne promjene po pojedinim društvima, što će nalagati pojačane nadzorne aktivnosti do kraja izvještajne godine.

5. BILANSNA SUMA I BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih finansijskih izvještaja društava za osiguranje, u nastavku se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za polugodišta 2010. i 2011. godine.

Agencija je, u periodu od osnivanja do danas, preduzela brojne i raznovrsne regulatorne i nadzorne aktivnosti, kako bi se sektor dugoročno stabilizovao, a pojedina društva za osiguranje finansijski sanirala. Navedene aktivnosti su uticale na poboljšanje kvaliteta bilansne strukture društava za osiguranje.

U sljedećoj tabeli se daje prikaz vrijednosti ukupne aktive, odnosno pasive (bilansna i vanbilansna) po društvima za osiguranje:

Tabela broj 15: Bilansna suma – ukupna aktiva i pasiva pregled po društvima - u KM

Društvo za osiguranje	Bilansna suma 30.06.2010. godine		Bilansna suma 30.06.2011. godine		Indeks 2011/20 10
	iznos	%	iznos	%	
Bobar osiguranje A.D.	42.322.566	17,55%	38.196.469	14,96%	90,25
D.D. Brčko-gas osiguranje	15.183.966	6,30%	17.880.814	7,00%	117,76
Grawe osiguranje A.D.	27.838.012	11,54%	33.809.730	13,24%	121,45
Drina osiguranje A.D.	19.098.426	7,92%	19.101.871	7,48%	100,02
Dunav osiguranje A.D.	28.986.990	12,02%	29.207.295	11,44%	100,76
Jahorina osiguranje A.D.	36.554.217	15,16%	37.617.445	14,73%	102,91
Krajina osiguranje A.D.	19.915.055	8,26%	18.277.885	7,16%	91,78
Mikrofin osiguranje A.D.	6.770.289	2,81%	7.914.614	3,10%	116,90
Nešković osiguranje A.D.	27.432.278	11,37%	27.550.820	10,79%	100,43
Triglav Krajina Kopaonik osiguranje A.D.	13.651.612	5,66%	19.027.863	7,45%	139,38
Osiguranje Aura A.D.	3.445.324	1,43%	6.798.663	2,66%	197,33
UKUPNO :	241.198.735	100%	255.383.469	100%	105,88

Izvor: Bilansi stanja društava

Ukupna bilansna suma na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 30.06.2011. godine iznosila je 255.383.469 KM i u odnosu na vrijednost sa stanjem na dan 30.06.2010. godine uvećana je za 14.184.734 KM ili 5,88%. U ukupnoj bilansnoj sumi smanjeno je učešće vanbilansne aktive i pasive sa 4,51% na 1,84%.

5.1. Bilans stanja

U slijedećoj tabeli se daje skraćena šema zbirnog bilansa stanja –aktiva na nivou sektora:

Tabela broj 16: Aktiva- ukupno za sva društva

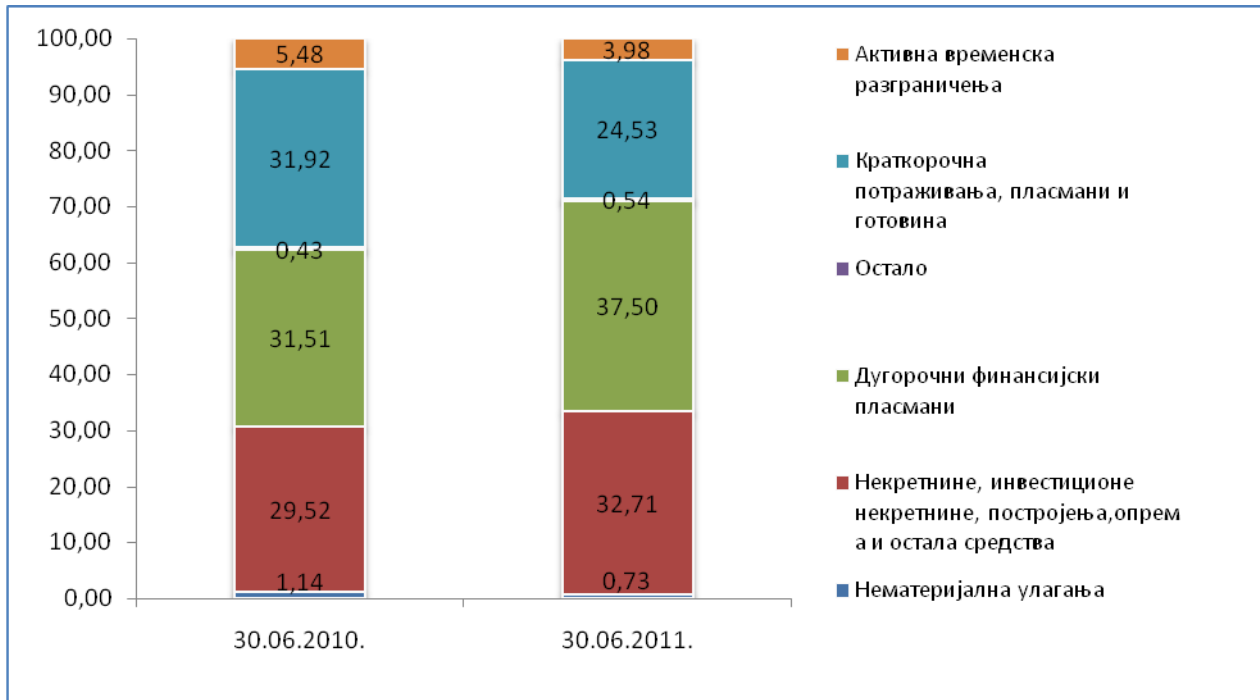
u KM

AKTIVA	30.06.2010. godina		30.06.2011. godina		Indeks 2011/10
	iznos	%	iznos	%	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	143.522.323	62,19	178.180.587	71,05	124,15
I Nematerijalna ulaganja	2.639.862	1,14	1.840.213	0,73	69,71
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja,oprema i ostala sredstva (1+2+3)	68.129.433	29,52	82.036.142	32,71	120,41
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	43.655.612	18,92	48.493.612	19,34	111,08
2. Investicione nekretnine	21.064.623	9,13	28.416.555	11,33	134,90
3. Ostala osnovna sredstva	3.409.198	1,48	5.125.975	2,04	150,36
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	72.723.351	31,51	94.047.791	37,50	129,32
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	4.685.411	2,03	3.672.353	1,46	78,38
2. Ostali dugoročni finansijski plasmani	68.037.940	29,48	90.375.438	36,04	132,83
IV Odložena poreska sredstva	29.677	0,01	256.440	0,10	864,10
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III)	87.270.495	37,81	72.594.652	28,95	83,18
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	955.420	0,41	1.044.876	0,42	109,36
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	73.665.437	31,92	61.503.966	24,53	83,49
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	10.009.648	4,34	9.835.650	3,92	98,26
2. Ostala potraživanja	8.026.121	3,48	5.850.049	2,33	72,89
3. Kratkoročni finansijski plasmani	46.478.915	20,14	37.362.198	14,90	80,39
4. Gotovina	9.152.120	3,97	8.450.527	3,37	92,33
5. Porez na dodatu vrijednost	-1.367		5.542		
III Aktivna vremenska razgraničenja	12.649.638	5,48	9.988.668	3,98	78,96
V. POSLOVNA AKTIVA (A+B)	230.792.818	100,00	250.775.239	100,00	108,66
G. VANBILANSNA AKTIVA	10.405.917	4,51	4.608.230	1,84	44,28
D. UKUPNA AKTIVA (V+G)	241.198.735		255.383.469		105,88

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne aktive na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 30.06.2011. godine iznosila je 250.775.239 KM i u odnosu na vrijednost poslovne aktive sa stanjem na dan 30.06.2010. godine uvećana je za 19.982.421 KM ili 8,66%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura aktive za polugodišta 2010. i 2011. godine.

Izvor: Bilansi stanja društava

Grafikon broj 8: Struktura aktive društava za osiguranje

U posmatranom periodu vidljiva je promjena strukture aktive, koja se ogleda u povećanju procentualnog učešća stalne imovine sa 62,19% na 71,05%, dok je istovremeno smanjenje procentualno učešće tekuće imovine sa 37,81% na 28,95%. Dalji porast učešća stalne imovine, posebno one u nefinansijskim oblicima, može imati za posljedicu pogoršanje likvidnosti pojedinih društava i njihove sposobnosti urednog servisiranja obaveza prema osiguranicima.

Porast stavke stalna imovina, koja je nominalno povećana za 34,6 miliona KM ili 24,15%, prouzrokovan je prije svega porastom slijedećih pozicija - zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema, investicione nekretnine, ostala osnovna sredstva i ostali dugoročni finansijski plasmani. Investicione nekretnine su povećane zbog ulaganja sredstava tehničkih rezervi u investicione nekretnine i reklasifikacijom nekretnina za obavljanje djelatnosti u investicione nekretnine. Agencija je u toku nadzora, a u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 40 - Investicione nekretnine, nalagala društvima, ukoliko su ispunjeni uslovi, da izvrše reklasifikaciju nekretnina u investicione. Ostala osnovna sredstva čine avansi i nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi.

Dugoročni finansijski plasmani su povećani u odnosu na prošlu godinu za 29,32%, a odnose se na učešće u kapitalu povezanih i drugih pravnih lica, dugoročne kredite odobrene povezanim i drugim pravnim licima, ulaganja u hartije od vrijednosti nepovezanih pravnih lica, dugoročne depozite kod banaka i obavezna dugoročna ulaganja u rezervni fond i fond za naknadu šteta Biroa zelene karte. Do povećanja dugoročnih plasmana došlo je prvenstveno usljed pretvaranja dijela kratkoročnih depozita u dugoročne, a po isteku roka dospjeća. Depoziti su namjenski i služe za obezbjeđenje 50% minimalnog garantnog fonda, tehničkih rezervi i matematičke rezerve kod životnog osiguranja. Društva koja su imala prekoračenje ulaganja na ovoj poziciji tražila su saglasnost Agencije.

Smanjenje stavke tekuća imovina za 16,82% prouzrokovano je smanjenjem slijedećih pozicija - potraživanja po osnovu premije, učešće u naknadi šteta i ostali kupci, ostala potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani i gotovina. Donošenje Pravilnika o procjeni bilansnih i vanbilansnih pozicija društava za osiguranje i pojačana kontrola isplate šteta, sprovedene od strane Agencije, kao i poboljšanje poslovne

prakse od strane društava za osiguranje, u smislu isplate šteta, umjesto kompenzacija šteta sa nenaplaćenom premijom, doveli su do promjena zbirne pozicije kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina u odnosu na poslovnu aktivu.

Aktivna vremenska razgraničenja su značajno smanjena u odnosu na isti period prethodne godine, što je posljedica dodatnog nadzora Agencije kod pojedinih društava, u pogledu primjene podzakonskih akata i načina obračuna razgraničenja kod troškova pribave.

Vanbilansna, kako aktiva, tako i pasiva, odnosi se na državnu imovinu koju koristi Jahorina osiguranje a.d. i otpisana potraživanja Triglav Krajina Kopaonik a.d.o. Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, smanjena je za 55,72% u odnosu na prethodnu godinu zbog:

- preknjižavanja šteta nastalih do 1992. godine, a koje su do sada vođene u vanbilansnoj evidenciji kod Krajina osiguranja a.d, čime su obaveze ovog društva iskazane realnije u finansijskim izvještajima,
- isknjižavanja nekretnina koje su iskazane na bilansnoj poziciji vlastitih građevinskih objekata ili investicionih nekretnina, nakon izvršenog usaglašavanja dokumentacije u zemljišnim knjigama sa knjigovodstvenom evidencijom kod Jahorina osiguranja a.d,
- preknjižavanja potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju nakon otpisa, kod Triglav Krajina Kopaonik a.d.o.

U narednom pregledu je dat uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive bilansa stanja na nivou sektora za polugodišta 2010. i 2011. godine.

Tabela broj 17: Pasiva ukupno za sva društva

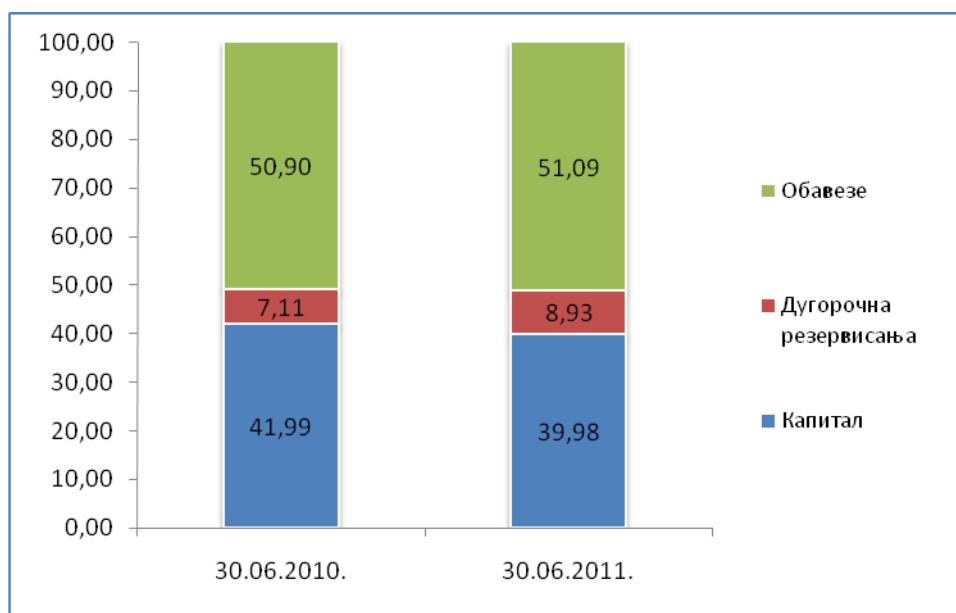
u KM

PASIVA	30.06.2010. godina		30.06.2011. godina		Indeks 2011/10
	iznos	%	iznos	%	
A. KAPITAL	96.909.351	41,99	100.257.221	39,98	103,45
1. Osnovni kapital	93.668.548	40,59	85.182.748	33,97	90,94
2. Emisiona premija	851.400	0,37	252.000	0,10	29,60
3. Rezerve iz dobitka	4.887.195	2,12	2.211.212	0,88	45,25
4. Revalorizacione rezerve	7.531.602	3,26	8.357.994	3,33	110,97
5. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	4.908.045	2,13	5.473.758	2,18	111,53
6. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	990.968	0,43	1.440.152	0,57	145,33
7. Neraspoređeni dobitak (8+9)	9.831.424	4,26	11.796.511	4,70	119,99
8. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	3.211.425	1,39	4.615.393	1,84	143,72
9. Neraspoređeni dobitak ove godine	6.620.000	2,87	7.181.118	2,86	108,48
10. Gubitak do visine kapitala (11+12)	23.777.896	10,30	11.576.850	4,62	48,69
11. Gubitak ranijih godina	22.207.214	9,62	8.344.086	3,33	37,57
12. Gubitak tekuće godine	1.570.682	0,68	3.232.764	1,29	205,82
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	16.410.693	7,11	22.399.454	8,93	136,49
V. OBAVEZE (1+2)	117.472.774	50,90	128.118.564	51,09	109,06
1. Dugoročne obaveze	771.905	0,33	680.001	0,27	88,09
2. Kratkoročne obaveze i PVR	116.700.869	50,57	127.438.563	50,82	109,20
2.1. Prenosna premija ŽO	2.589.614	1,12	2.878.395	1,15	111,15
2.2. Prenosna premija NŽO	55.658.733	24,12	56.815.154	22,66	102,08
2.3. Rezervisane štete ŽO	143.267	0,06	222.621	0,09	155,39
2.4. Rezervisane štete NŽO	40.246.986	17,44	44.026.113	17,56	109,39
2.5. Druga pasivna razgraničenja	3.274.185	1,42	5.949.612	2,37	181,71
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	14.788.084	6,41	17.546.668	7,00	118,65
G. POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	230.792.818	100,00	250.775.239	100,00	108,66
D. VANBILANSNA PASIVA	10.405.917	4,51	4.608.230	1,84	44,28
Đ. UKUPNA PASIVA (G+D)	241.198.735		255.383.469		105,88

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne pasive svih društava na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj na dan 30.06.2011. godine je iznosila 250.775.239 KM i u odnosu na vrijednost poslovne pasive iskazanu na dan 30.06.2010. godine veća je za 8,66%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura pasive za polugodišta 2010. i 2011. godine.

Izvor: Bilansi stanja društava

Grafikon broj 9: Struktura pasive društava za osiguranje

Iz tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza vidljivo je da na dan 30.06.2011. godine u strukturi poslovne pasive kapital učestvuje sa 39,98%, dugoročna rezervisanja sa 8,93%, a baveze i PVR sa 51,09%.

Pregled ukupnog kapitala po društvima za osiguranje prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela broj 18: Ukupni kapital – pregled po društvima

- u KM

Društvo za osiguranje	Kapital 30.06.2010. godine		Kapital 30.06.2011. godine		Indeks 2011/2010
	iznos	%	iznos	%	
Bobar osiguranje A.D.	20.432.198	21,08%	19.022.380	18,97%	93,10
D.D. Brčko-gas osiguranje	6.803.789	7,02%	7.216.226	7,20%	106,06
Grawe osiguranje A.D.	8.266.572	8,53%	8.698.653	8,68%	105,23
Drina osiguranje A.D.	9.099.425	9,39%	7.798.796	7,78%	85,71
Dunav osiguranje A.D.	11.435.692	11,80%	9.537.282	9,51%	83,40
Jahorina osiguranje A.D.	9.619.775	9,93%	11.909.170	11,88%	123,80
Krajina osiguranje A.D.	8.874.465	9,16%	6.376.478	6,36%	71,85
Mikrofin osiguranje A.D.	5.471.157	5,65%	5.983.136	5,97%	109,36
Nešković osiguranje A.D.	13.942.915	14,39%	14.291.362	14,25%	102,50
Triglav Krajina Kopaonik osiguranje A.D.	842.311	0,87%	5.233.992	5,22%	621,38
Osiguranje Aura A.D.	2.121.052	2,19%	4.189.746	4,18%	197,53
UKUPNO:	96.909.351	100%	100.257.221	100%	103,45

Izvor: Bilansi stanja društava

Ukupni kapital društava za osiguranje povećan je za 3.347.870 KM ili 3,45% u odnosu na isti period prethodne godine. U strukturi kapitala zabilježeno je smanjenje na pozicijama: osnovni kapital za 8.485.800 KM ili 9,06%; emisija premija za 599.400 KM ili 70,40%; rezerve iz dobitka za 2.675.983 KM ili 54,75%, i to zbog pokrivanja gubitka iz ranijih godina na teret kapitala, u skladu sa zakonom. Smanjen je i gubitak do visine kapitala (odbitna stavka) za 12.201.046 KM ili 51,31%. U strukturi kapitala povećane su pozicije revalorizacione rezerve za 826.392 ili 10,97% i neraspoređeni dobitak za 1.965.087 KM ili 19,99%.

Dugoročna rezervisanja u odnosu na prethodnu godinu porasla su za 5.988.761 KM ili 36,49%, uglavnom zbog porasta vrijednosti na poziciji matematičkih rezervi osiguranja života. U kategoriji

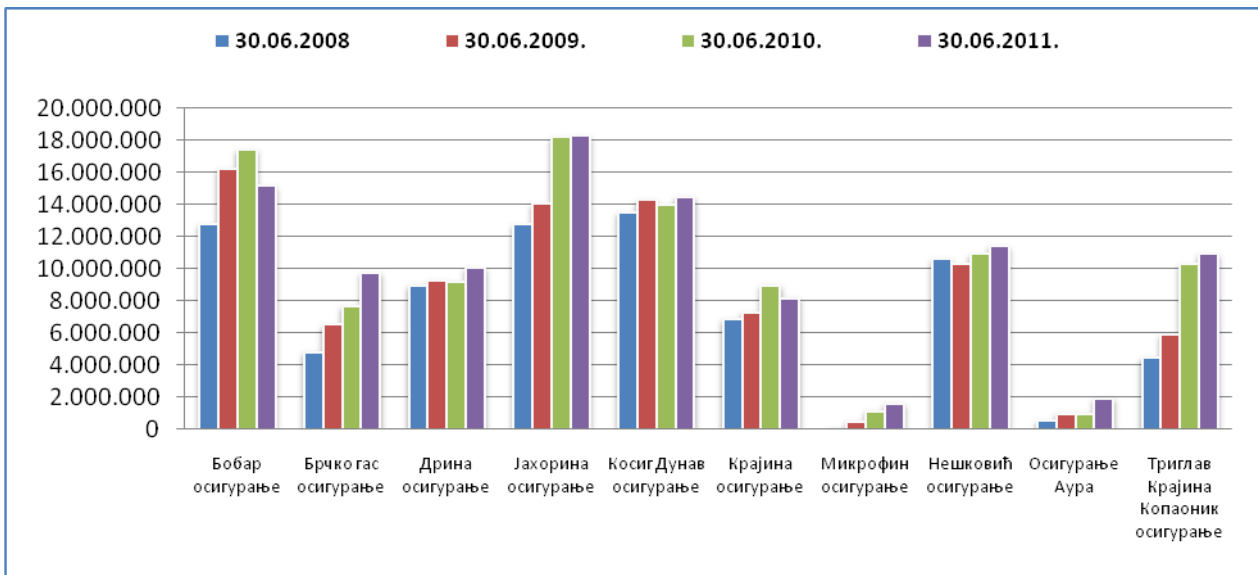
dugoročnih rezervisanja nalazi se i pozicija rezervisanja za primanja zaposlenih, predviđena Međunarodnim računovodstvenim standardom 19.

Kategorija ukupnih obaveza je povećana u odnosu na 30.06.2010. godine za 10.645.790 KM ili 9,06%. U strukturi ukupnih obaveza smanjene su dugoročne obaveze za 91.904 KM ili 11,91%, a povećane kratkoročne obaveze za 10.737.694 KM ili 9,20% i ostale kratkoročne obaveze za 2.785.584 KM ili 18,65%. Kratkoročne obaveze su se povećale po osnovu kreditnog zaduženja kod dva društva. Pozicija obaveze po osnovu isplate šteta nije se značajno promijenila u odnosu na isti period prošle godine, iako pojedina društva zbog problema sa likvidnošću, imaju poteškoće kod isplate šteta u propisanom roku.

Nastavlja se trend rasta na poziciji kratkoročnih obaveza i pasivnih vremenskih razgraničenja. Prenosna premija životnih osiguranja povećana je za 288.781 KM ili 11,15%, dok je prenosna premija neživotnih osiguranja povećana je za 1.156.421 KM ili 2,08%. Rezervisane štete životnih osiguranja povećane su za 79.354 KM ili 55,39%, dok su rezervisane štete neživotnih osiguranja povećane za 3.779.127 KM ili 9,39%. Agencija je u toku nadzora kod pojedinih društava naložila povećanje rezervacija za štete.

Druga pasivna razgraničenja povećana su za 2.675.427 KM ili 81,71%. Na ovoj poziciji iskazan je doprinos za preventivu, odložene poreske obaveze i obračunati prihodi budućeg perioda.

Naredni grafički pregledi ilustruju pozitivne promjene u vidu porasta visine tehničkih rezervi i poboljšanja strukture ulaganja sredstava za njihovo pokriće:

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 10: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje

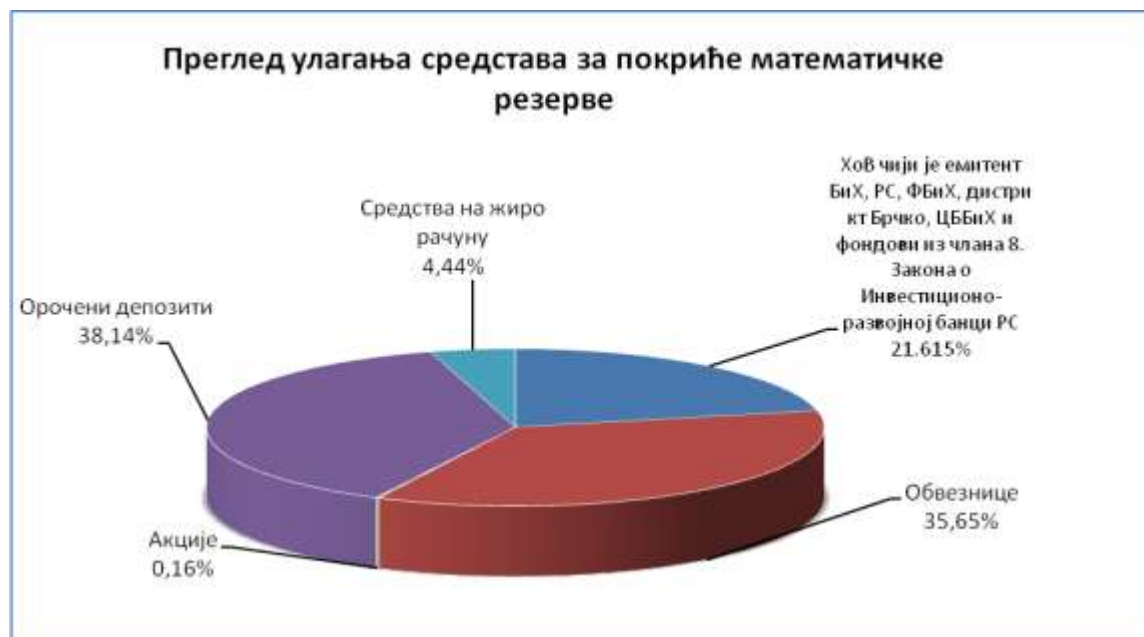
Ukupan iznos obračunatih tehničkih rezervi, prema finansijskim i aktuarskim izvještajima, na dan 30.06.2011. godine iznosi 126 miliona KM, od toga se na životno osiguranje odnosi 23,91 miliona KM i na neživotna osiguranja 102,08 miliona KM. Podzakonskim aktom Agencije propisani su uslovi za njihovo pokriće. Osnovni problemi vezani za ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi ogledaju se u još uvijek nedovoljnoj diverzifikaciji (dominacija oročenih depozita i nekretnina), te u činjenici da jedan broj društava još uvijek nije obezbijedio dovoljan obim pokrića. Agencija je u 2011. godini ovim društvima naložila mjere propisane zakonom i odredila rokove za usklađivanje.

U narednim grafikonima daje se struktura obezbijeđenih sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 11: Ulaganja sredstava za pokriće tehničke rezerve - neživotna osiguranja na dan 30.06.2011. godine

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 12: Ulaganja sredstava za pokriće tehničke rezerve – životna osiguranja na dan 30.06.2011. godine

5.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled stavki bilansa uspjeha na nivou sektora po polugodištima za 2010. i 2011. godinu.

Tabela broj 19: BILANS USPJEHA- ukupno za sva društva

POZICIJA	30.06.2010.	%	30.06.2011.	%	Indeks 2011/10
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	63.707.431	92,11	67.945.379	90,33	106,65
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	10.397.607		10.736.849		103,26
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	49.555.517		52.373.807		105,69
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	76.738		495.340		645,50
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	1.711.867		1.623.922		94,86
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	812		48.043		5,916,63
6. Drugi poslovni prihodi	1.964.890		2.667.418		135,75
II - Poslovni rashodi (1+2)	56.115.216	88,53	63.394.196	89,91	112,97
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	29.858.039		31.092.515		104,13
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	4.002.483		4.675.986		116,83
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	927.595		1.008.391		108,71
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	24.927.961		25.408.138		101,93
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	26.257.177		32.301.681		123,02
III - Poslovni dobitak/gubitak (AI-AII)	7.592.215		4.551.183		59,87
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	3.143.108	4,54	2.895.053	3,85	92,11
II - Finansijski rashodi	348.616	0,55	235.936	0,33	67,68
III Finansijski dobitak/gubitak (BI-BII)	2.794.492		2.659.117		95,16
AB. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	10.386.707		7.210.300		69,35
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	2.006.707	2,90	4.267.557	5,67	212,66
II - Ostali rashodi	6.564.122	10,36	6.872.257	9,75	104,69
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (VI-VII)	-4.557.415		-2.604.700		57,15
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine					
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	341.599	0,54	5.574	0,01	1,63
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (GI-GII)	-341.599		-5.574		1,63
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA			370		
Đ. DOBITAK/ GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	5.487.693		4.600.396		83,68
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	438.375		588.461		134,24
Ž. NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA(Đ-E)= (Ž1-Ž2)	5.049.318		4.011.935		79,30
1. Neto dobitak tekuće godine	6.620.000		7.244.699		109,27
2. Neto gubitak tekuće godine	1.570.682		3.232.764		205,82
Z. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	306.421	0,44	107.862	0,14	35,20
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	14.397	0,02			
I. NETO REZULTAT PO OSNOVU DOBITAKA I GUBITAKA U PERIODU (Ž+Z1-Z2)	5.341.342		4.119.797		76,99
J. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+DI+Z1)	69.163.667	100,00	75.216.221	100,00	108,75
K. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+ZII)	63.383.950	100,00	70.507.963	100,00	111,24
L. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (J-K)	5.779.717		4.708.258		81,46
Lj. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	438.375		588.461		134,24
M. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (L-Lj)	5.341.342		4.119.797		77,13

Izvor: Bilansi uspjeha društava

Ukupni prihodi društava u 2011. godini su iznosili 75.216.221 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 6,052,554 KM ili 8,75%. Ukupni rashodi društava u 2011. godini su iznosili 70.507.963 KM i u odnosu na rashode prethodne godine veći su za 7,124,013 KM ili 11,24%. Ukupan neto rezultat na nivou svih društava je pozitivan i iznosi 4.119.797 KM i manji je u odnosu na prethodnu godinu za 22,87%.

U ukupnim приходима poslovni prihodi učestvuju sa 90,33%, finansijski sa 3,85%, ostali prihodi 5,67% i dobiti utvrđeni direktno u kapitalu 0,14%. Poslovni prihodi iznosili su 67.945.379 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 4.237.948 KM ili 6,65 %. U okviru ove pozicije došlo je do povećanja na pozicijama prihoda od premije životnih osiguranja za 339.242 KM ili 3,26%., prihodi od premije neživotnih osiguranja za 2.818.290 KM ili 5,69%; prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja u naknadi šteta za 418.602 KM, odnosno za 5 puta i drugi poslovni prihodi za 702.528 KM ili 35,75%. Do smanjenja je došlo na poziciji prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja smanjeini su za 87.945 KM ili 5,14%. Finansijski prihodi su manji u odnosu prethodnu godinu za 248.055 KM ili 7,89%. Ostali prihodi povećani su za 2.260.850 KM ili 112,66%. Dobici utvrđeni direktno u kapitalu iznose 107.862 KM i smanjeni su u odnosu na prethodnu godinu za 64,80%.

U ukupnim rashodima poslovni rashodi učestvuju sa 89,91%, finansijski rashodi 0,33%, ostali rashodi 9,75% , rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine 0,01%. Poslovni rashodi iznosili su 63.394.196 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 7,278,980 KM ili 12,97%. Funkcionalni rashodi bilježe rast od 1.234.476 KM ili 4,13%, a u okviru njih povećani su: rashodi za dugoročna rezervisanja za 673.503 KM ili 16,83%, naknade šteta životna osiguranja za 80.796 KM ili 8,71%; naknade šteta neživotna osiguranja za 480.177 KM ili 1,93%; troškovi sprovođenja osiguranja za 6.044.504 KM ili 23,02%. Finansijski rashodi su smanjeni za 112.680 KM ili 32,32%. Ostali rashodi su povećani za 308.135 KM ili 4,69%. Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine su smanjeni za 336.025 KM ili 98,37% .

Rezultat redovne aktivnosti je kategorija faznog rezultata u poslovanju društava za osiguranje, te predstavlja razliku između poslovnih i finansijskih prihoda i rashoda. To je rezultat ostvaren iz osnovne djelatnosti osiguravajućih društava. Ostvareni rezultat redovne aktivnosti na nivou svih društava je pozitivan i iznosi 7.210.300 KM i manji je za 3.176.407 KM ili 30,65% u odnosu na isti period 2010. godine.

Od jedanaest društava za osiguranje devet ih je poslovalo pozitivno sa neto dobitkom od 7.244.699 KM, dok su dva društva iskazala neto gubitak u iznosu od 3.232.764 KM, tako da je finansijski rezultat sektora osiguranja pozitivan i iznosi 4.011.935 KM. Ako se tome dodaju dobiti/gubici direktno u kapitalu dobija se ukupan neto dobitak u obračunskom periodu u iznosu od 7.263.714 KM, odnosno ukupan neto gubitak u iznosu od 3.143.917 KM, tj. ukupan neto rezultat u obračunskom periodu iznosi 4.119.797 KM.

6. POKAZATELJI POSLOVANJA

Ocjena uspješnosti poslovanja osiguravajućih društava vrši se kroz kompleksnu analizu finansijskih i drugih izvještaja. Pored uobičajenih pokazatelja u okviru analize finansijske pozicije preduzeća, zbog specifičnosti djelatnosti koju obavljaju, kod društava za osiguranje koriste se i drugi pokazatelji, koji odražavaju posebne aspekte poslovanja. U narednom pregledu dati su osnovni pokazatelji poslovanja:

Tabela broj 20: Pokazatelji poslovanja

OPIS	30.06.2010.	30.06.2011.
Premija po zaposlenom (u KM)	53.451	52.127
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	62.941	62.317
Dobit po zaposlenom (u KM)	4.882	3.413
Dobit/Ukupan prihod (%)	7,76	5,48
Racio šteta (%)	37,48	36,96
Racio troškova (%)	47,66	54,02
Kombinovani racio (%)	85,14	90,98
Racio solventnosti (%)	175,91	167,66
Opšta likvidnost (%)	5,90	4,14
Povrat na uloženu imovinu (ROA) (%)	2,31	1,64
Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) (%)	5,51	4,11

Izvor: Izvještaji društava

Iz uporednog prikaza izabranih pokazatelja na nivo sektora osiguranja u RS može se zaključiti slijedeće:

- broj zaposlenih rastao je brže od rasta obračunate premije osiguranja, što je dovelo do pada vrijednosti pokazatelja- premije po zaposlenom i ukupan prihod po zaposlenom;
- smanjenje vrijednosti dobiti po zaposlenom posljedica je, s jedne strane porasta broja zaposlenih, a s druge strane pada ukupne dobiti;
- racio šteta je ostao na približno istom nivou, dok je racio troškova povećan zbog nominalnog i relativnog porasta troškova (materijal, energije, usluge i nematerijalni troškovi, te troškovi zarada), što karakteriše gotovo sva društava za osiguranje. Povećani racio troškova, uz nepromijenjeni racio šteta, rezultirao je porastom kombinovanog racia, što govori o smanjenoj profitabilnosti iz poslova osiguranja na nivou sektora;
- ukupan sopstveni kapital društava za osiguranje rastao je sporije od ukupnog neto prihoda od premije, što je rezultiralo nešto nižim raciom solventnosti u odnosu na prethodni period;
- koeficijent opšte likvidnosti, mjereno kao odnos tekuće imovine i kratkoročnih obaveza, predstavlja sposobnost društva da svoje obaveze izmiruje u rokovima dospjeća. Vrijednost ovog pokazatelja je pogoršana na nivou sektora, usljed povećanja kratkoročnih obaveza, dok je kratkoročna-tekuća

aktiva smanjena. Treba ipak imati u vidu da je značajan dio tekuće imovine-kratkoročni finansijski plasmani konvertovan u dugoročne finansijske plasmane, radi pokrića garantnog fonda i tehničkih rezervi.

- povrat na uloženu imovinu (ROA) i povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) smanjeni su zbog istovremenog pada neto dobit sektora u cjelini, s jedne strane, i povećanja aktive i sopstvenog kapitala, s druge strane.

ZAKLJUČAK

Na osnovu podataka i informacija prezentovanih u ovom Izveštaju, u nastavku se rezimiraju osnovne karakteristike tržišta osiguranja u Republici Srpskoj u prvoj polovini 2011. godine:

- obračunata premija je povećana, nastavljen je nadprosječan rast premije životnog osiguranja;
- postepeno se poboljšava struktura obračunate premije, iako i dalje dominira osiguranje od autoodgovornosti;
- ostvaren je pozitivan neto finansijski rezultat na nivou sektora, ali je većina pokazatelja profitabilnosti i rentabilnosti pogoršana;
- povećan je broj zaposlenih;
- povećana je vrijednost tehničkih rezervi i poboljšana je struktura ulaganja za njihovo pokriće;
- povećana je ukupna bilansna suma;
- povećana je vrijednost ukupnog kapitala;
- zaokružen je regulatorni okvir;
- upostavljena je adekvatna institucionalna infrastruktura;
- razvijeni su različiti načini komunikacije i zaštite interesa i prava osiguranika i drugih korisnika osiguranja.
- kontinuirano se unapređuje stepen edukovanosti zaposlenih u sektoru osiguranja.

Osnovni problemi u funkcionisanju sektora osiguranja su:

- smanjena efikasnost rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva kod manjeg broja društava za osiguranje;
- nedostatak adekvatnog pokrića tehničkih rezervi kod jednog broja društava za osiguranje;
- neloyalna konkurencija i narušavanje premijskog sistema autoodgovornosti;
- još uvijek značajan udio transakcija sa povezanim licima i nedostatak transparentnosti kod manjeg broja društava za osiguranje;
- nerazvijeni sistemi interne kontrole i revizije u društvima za osiguranje;
- loše upravljanje troškovima.

Imajući u vidu navedeno u narednom periodu provođenjem nadzornih aktivnosti i mjera treba insistirati na:

- dosljednoj zaštiti osiguranika i trećih oštećenih lica, povećavati efikasnost u obradi i isplati odštetnih zahtjeva;
- povećanju kapitalne adekvatnosti društava za osiguranje;
- poboljšanju kvaliteta aktive i realnoj procjeni bilansnih pozicija;
- daljnjem poboljšanju strukture sredstava za pokriće tehničkih i matematičkih rezervi i garantnog fonda;
- unapređenju internih kontrolnih postupaka i razvijanju interne revizije u društvima za osiguranje;
- povećanoj odgovornosti upravnih i nadzornih organa društava za osiguranje na obezbjeđenju zakonitog, stabilnog i solidnog poslovanja.